

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

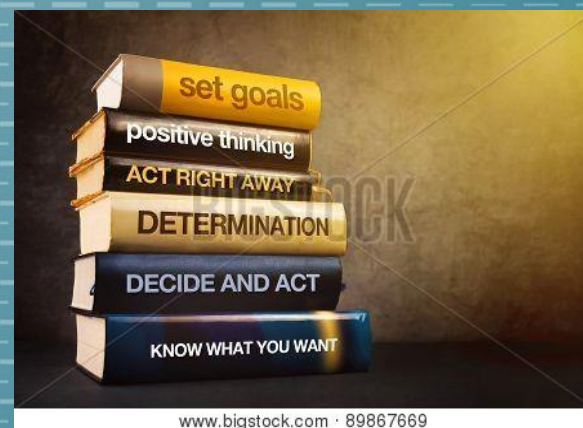
13. DESEMBER 2016

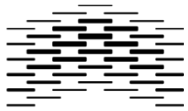
Kunnskapssyn i sosialt arbeid

Jubileumskonferanse UIA 28.11.2016

Jorunn Vindegg

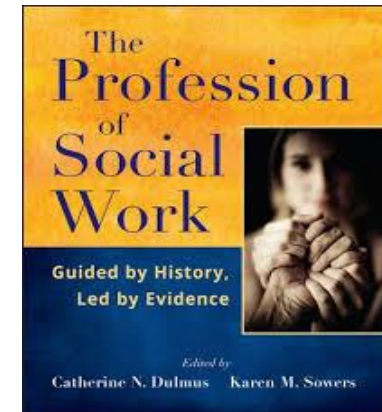
Førsteamanuensis HIOA

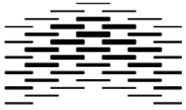

Kjennetegn ved sosialt arbeid

- Beskrives som et ungt fag med utydelige grenser og et uklart kunnskapsgrunnlag
- Har sin opprinnelse i konkrete historiske kontekster
- Kunnskapsutviklingen nært knyttet til det sosiale mandatet og (sosial)politiske rammebetingelser
- Opererer i komplekse ideologiske, økonomiske og politiske kontekster
- Derfor er faget *konseptuelt* mangfoldig

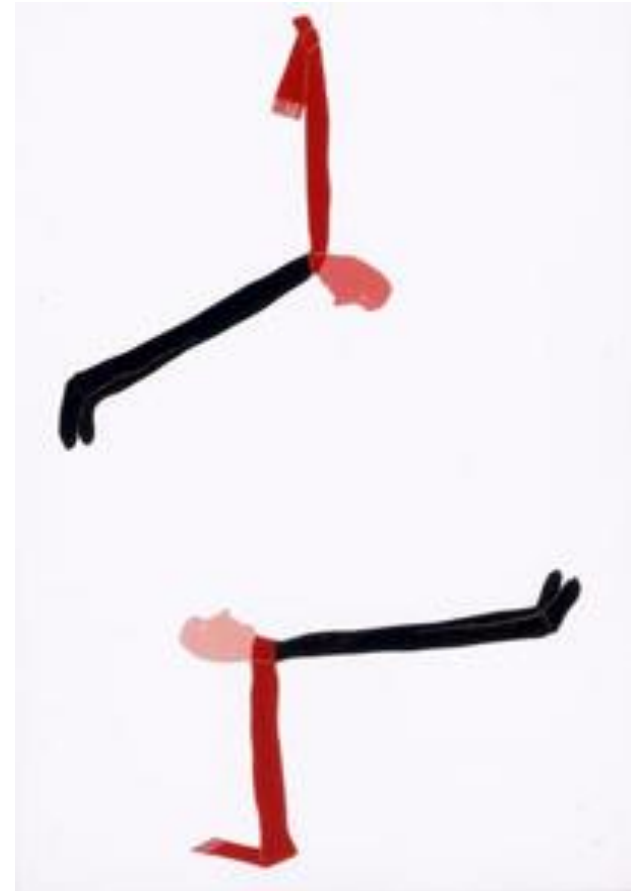

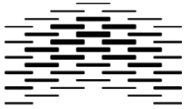
Mangfold og ambivalens

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

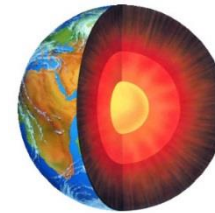
- Et tvetydig forhold til vitenskapelig kunnskap
  - Handling knyttes til frigjøring og empowerment
  - Fremme individuell autonomi **og** sikre sosial orden basert på likhet og rettferdighet
- En indre forbindelse mellom (skiftende) kunnskapsregimer og regimer av makt, dominans og undertrykking
- Å rendyrke den vitenskapelige kunnskapen er å svikte det sosiale mandatet

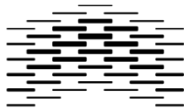

På jakt etter kjernen?

- Et essensialistisk versus et konstruktivistisk kunnskapssyn
- Kunnskapsproduksjonen i sosialt arbeid er forankret i spesifikke historiske og politiske kontekster
- Et samfunnsvitenskapelig fag med røtter i flere vitenskapsteoretiske posisjoner
- Ideen om en egen eksklusiv kunnskapsbase er lite i tråd med fagets/profesjonens egenart

Mode I og mode II kunnskap

(Gibbons et al 1994 og 2001)

Mode I

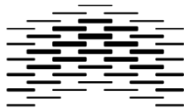
Disiplinbasert, vitenskapelig kunnskapsutvikling med universitet i sentrum

- styrt av det akademiske fellesskapet
- Kvalitetskontroll gjennom fagfellevurdering

Mode II

Kunnskap løsrevet fra tradisjonelle fagdisipliner

- er transdisiplinær og produseres i anvendte kontekster
- en videre relevans og inkluderer praktikere i ulike lokale kontekster i problemformuleringer og kunnskapsproduksjon

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Forankring i historiske og humanistiske tradisjoner

Mary Richmond

Social Diagnoses

Den diagnostiske skolen

En vitenskapelig medisinsk modell

Den funksjonalistiske skolen

Mindre determinisme, mer humanisme

Jane Addams

Hull Housebevegelsen

Chicagoskolen

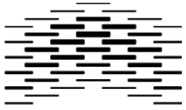
Sosiale bevegelser og reformer, kvinners
deltakelse og grasrotorganisering

Radikalt sosialt arbeid

Mobilisering

De to sporene

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

Teknisk-rasjonell
kunnskapsmodell

Positivistisk empirisme

Evidensbasert kunnskap

What works?

Manualbaserte programmer

Moralsk-praktisk
kunnskapsmodell

Konstruktivisme

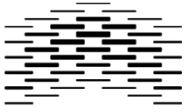
Kritisk teori og
hermeneutikk

Demokratisering

Brukere, borgere, konsumenter

Postmodernisme
(everything goes)

De to sporene

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

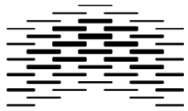
➤ Paradigmatisk/generalisert kunnskap

- Dominerende diskurser og allmennkulturelle forestillinger
- Underliggende normativ teori basert på determinisme og ideer om det gode liv
- Paternalisme og moralisme i det godes hensikt
- Kategorisering
- Normalisering

➤ Narrativ resonnerende kunnskap

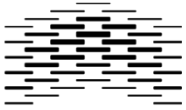
- Det spesielle, det usikre, det verdibaserte
- Frambringes og holdes ved like av fortellinger
- Sekvenser og konsekvenser koples sammen til meningsfulle sammenhenger
- Det subjektive, det spesifikke, det særegne

(På vei mot) et integrert kunnskapssyn

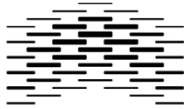
- En unik kombinasjon av teori, klokskap, analogier og kunst
- «Å entre en klients liv er å respektfullt bli en del av et drama fylt med plot, hovedpersoner, motstandere, kriser og kritiske valg» (Goldstein 1990)
- Forene det teoretisk vitenskapelige med praktisk klokskap
- Sosialarbeider og klient møtes i et samarbeid for å klargjøre og skape bevissthet rundt ulike livsprosesser og livsproblemer
- Teorier og referanserammer er viktig for å fremme refleksjon, stille utdypende spørsmål og bevare kompleksiteten

En dynamisk kunnskapsbase

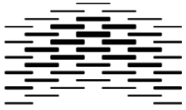
- Demokratisk dialog (profesjonalisme)
- Utvikle, opprettholde og dele kunnskap
- Fremme åpenhet og ansvarlighet/tilregnelighet
- Vurderinger som kan kommuniseres, granskes og stilles spørsmål ved

- Både i forskning og praksis er det behov for en (dialektisk) analyse av hvilke kunnskapskilder som informerer praksis og om *kunnskapens begrensinger*

- Mer nyanserte tilnærminger til hva som teller som evidens og en mer inkluderende forestilling om hva som teller som kunnskapsbasert praksis

Fallgruver

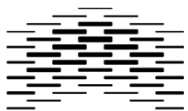
- Å relativisere alle former for kunnskap(everything goes) - postmoderne resignasjon
- En postpositivistisk posisjon som jakter på store data, ny teknologi og nye metoder

Ambivalensen og tvetydigheten som styrke

- Sosialt arbeid er en del av det moderne prosjektet og måles på muligheten til å svare på utfordringer både på det subjektive og det strukturelle nivået
- Den enkeltes livsverden må undersøkes (kartlegges) med utgangspunkt i det subjektive, det særegne og løsninger må konstrueres med utgangspunkt i dette

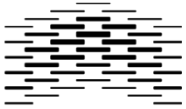
SIGRID NORDSTOGA
ARNE BACKER GRØNNINGSÆTER (red.)

DET KOMMUNALE BARNEVERN I UTVIKLING

– et nødvendig samarbeid mellom
praksis og forskning

«Et mer kunnskapsbasert arbeidsliv
forutsetter, foruten forskningsaktivitet
i arbeidslivet selv, en god
infrastruktur av universiteter,
høgskoler og forskningsinstitutter,
som alle bidrar til utviklingen av det
samfunnet vi lever i.»

St. melding 13, Utdanning for velferd, pkt. 10

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

